

POSUDZOVANIE PORUŠENIA ZÁKLADNÝCH PRÁV PRI ROZHODOVANÍ O TROVÁCH KONANIA

Otázka presnej výšky náhrady trov v zásade nemá ústavnoprávny rozmer. Otázka s ústavnoprávnym rozmerom by vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania mohla vzniknúť v osobitnej situácii, akou môže byť neodôvodnené úplné odopretie odmeny advokátovi, posudzovanie koncepcnej otázky týkajúcej sa výpočtu náhrady trov konania či posúdenie aplikácie príslušných ustanovení zákona s ohľadom na osobitné okolnosti daného konania a jeho predmetu. Samotné prepočítavanie trov v „tret'om stupni konania“ však nie je a ani nemôže byť úlohou ústavného súdu.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 475/2020 z 20. októbra 2020)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti RAMIRENT spol. s r. o., Opletalova 65, Bratislava, IČO 17 321 484, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Lebovič, s. r. o., Tomášikova 10/B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Filip Lebovič, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 17 Cpr 1/2019-169 z 21. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti RAMIRENT spol. s r. o. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia a sťažnostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti RAMIRENT spol. s r. o., Opletalova 65, Bratislava, IČO 17 321 484 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 Cpr 1/2019-169 z 21. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou stranou sporu pred okresným súdom, ktorého predmetom bolo posúdenie žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Úspešný žalobca si uplatnil nárok na náhradu trov konania v celkovej

výške 2 250,06 €. Okrem iného si uplatnil náhradu úkonov právnej služby označených ako porada s klientom v celkovom rozsahu 14 hodín.

3. Okresný súd žalobcovi v plnom rozsahu vyhovel a uznesením č. k. 17 Cpr 1/2019-130 z 22. októbra 2019 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 2 250,06 €. Sťažovateľka podala proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, v ktorej okrem iného namietala priznanie nároku na náhradu 14 úkonov právnej služby, ktoré ona považovala za neodôvodnené a neúčelné.

4. Okresný súd napadnutým uznesením zmenil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 1 989,42 €.

5. Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, že okresný súd vôbec neposúdil účelnosť predmetných úkonov právnej služby. Pokiaľ by si okresný súd svoju úlohu plnil riadne, dospel by podľa názoru sťažovateľky na základe riadneho posúdenia žalobcom uplatnených úkonov právnej služby k záveru, že ide o zjavné zneužitie práva na uplatnenie náhrady neprimerane vysokých úkonov právnej služby zo strany žalobcu na jej úkor.

6. Sťažovateľka tvrdí, že spor pred okresným súdom nebol skutkovo ani právne zložitý, žalobca zotrúval na svojej argumentácii a vo vyjadrení z 18. februára 2019 neuviedol také závažné tvrdenia, ktoré by odôvodňovali poradu s právnym zástupcom v rozsahu 10 hodín. Aj v podaní z 5. apríla 2019 žalobca v zásade iba opakoval svoje tvrdenia uvedené už v pôvodnej žalobe. Žalobcovi bola priznaná aj duplicitná odmena, keď podľa predloženého záznamu o porade s klientom z 1. apríla 2019 a 2. apríla 2019 bola predmetom tejto porady aj „príprava vyjadrenia žalobcu k vyjadreniu žalovaného z 18.2.2019“.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:
„I. Základné právo obchodnej spoločnosti RAMIRENT spol. s r. o. na súdnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé prejednanie vecí podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 17Cpr/1/2019-169 zo dňa 21. januára 2020 porušené bolo.

II. Uznesenie Okresného súdu Poprad č. k. 17Cpr/1/2019-169 zo dňa 21. januára 2020 sa zrušuje a vec sa vracia v rozsahu zrušenia tomuto súdu na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Poprad je povinný zaplatiť spoločnosti RAMIRENT spol. s r. o. trovy právneho zastúpenia vo výške 450,28 EUR...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

17. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

18. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, II. ÚS 272/08). Obdobne to v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí aj vo vzťahu k čl. 6

ods. 1 dohovoru (pozri rozsudok vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997, sťažnosť č. 22410/93, bod 29).

19. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania (I. ÚS 119/2012, I. ÚS 629/2016, I. ÚS 233/2017). V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 48/2013, II. ÚS 364/2014).

20. Ústavný súd vo vzťahu k rozhodovaniu trovách konania ďalej judikoval, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť postupom všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

21. Sťažovateľka namieta, že okresný súd sa nedostatočným spôsobom zaoberal jej námietkou neúčelnosti priznania náhrady trov konania za poradu s klientom v celkovom rozsahu 14 hodín.

22. Ústavný súd na úvod konštatuje, že otázka úplne presnej výšky náhrady trov v zásade nemá ústavnoprávny rozmer. Otázka s ústavnoprávnym rozmerom by vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania mohla vzniknúť napr. pri neodôvodnenom úplnom odopretí odmeny advokátovi, pri posudzovaní koncepcnej otázky týkajúcej sa výpočtu náhrady trov konania (pozri napr. IV. ÚS 513/2018) či pri posudzovaní aplikácie príslušných ustanovení zákona s ohľadom na osobitné okolnosti daného konania a jeho predmetu (pozri napr. IV. ÚS 431/2018). Prepočítavanie trov v „tretom stupni konania“ však nie je a ani nemôže byť úlohou ústavných súdov.

23. Pokiaľ ide o okolnosti tejto veci, okresný súd v napadnutom uznesení k porade právneho zástupcu žalobcu s klientom 1. apríla 2019, 2. apríla 2019, 7. júna 2019 a 29. augusta 2019 uviedol, že tieto považuje za účelné úkony, keď právny zástupca žalobcu súdu predložil záznamy o vykonaných poradách potvrdené žalobcom s uvedením konkrétneho obsahu označených porád.

24. Ako už bolo uvedené, úlohou ústavného súdu nie je nanovo preskúmať označené záznamy a obsah porád žalobcu s jeho právnym zástupcom a prehodnocovať ich „v tretom stupni“, a to jednak s poukazom na predmet konania (rozhodovanie o trovách konania), na sťažovateľom namietané pochybenie (priznanie náhrady aj za neúčelné porady s klientom), ako aj na celkovú výšku sporných trov (celkovo 14 úkonov právnej služby po 75,38 €, z ktorých nie všetky mali byť účelné a odôvodnené).

25. Ústavný súd sa teda v rámci rozsahu svojej právomoci v otázkach posudzovania priznania trov konania v tejto veci presvedčil, že okresný súd sa v napadnutom uznesení námietkou sťažovateľa o neúčelnosti priznania náhrady trov konania zaoberal a že svoj záver

podporil odkazom na konkrétne okolnosti prípadu (potvrdené záznamy o vykonaných poradách).

26. Vzhľadom na všetko už uvedené dospel ústavný súd k záveru, že v tejto veci nemožno uvažovať o takom extrémnom vybočení z princípu spravodlivosti, ktoré by s odkazom na už citovanú judikatúru bolo spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda do označených práv sťažovateľky.

27. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ústavný súd o ďalších návrhoch v nej uvedených nerozhodoval.